

Nr 78.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående inköp av amerikanska flygplan; given Stockholms slott den 2 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, EWERLÖF, GJÖRES, RUBBESTAD, OHLIN, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för utrikes-, finans- och handelsdepartementen anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om inköp av amerikanska flygplan samt anför, med förmälan att närmare redogörelse för ärendets innebörd än som av det följande framginge icke borde ske till statsrådsprotokollet, varför ytterligare upplysningar borde få lämnas genom de handlingar, som komme att överlämnas till riksdagens vederbörande utskott, följande.

Bihang till riksdagens protokoll 1945. 1 saml. Nr 78—79.

I skrivelse den 30 januari 1945 har *flygförvaltningen* hemställt om bemyndigande att, med förbehåll för riksdagens godkännande, träffa avtal om inköp av 50 amerikanska jaktflygplan jämte reservdelar. I skrivelsen har anförts bland annat följande.

Flygvapnets beredskapstjänst under de senare åren hade medfört en stark förslitning av flygmaterielen. Detta hade särskilt varit fallet beträffande jaktförbanden, vilka under en längre tid kontinuerligt måst hållas i hög beredskap. I särskild grad hade av olika skäl Skånska flygflottiljens flygplan förslitits.

Meddelande hade numera ingått, att möjligheter för inköp av 50 amerikanska jaktflygplan skulle föreligga. Från amerikansk sida hade uppgivits att kostnaderna härför, inklusive utgifter för reservdelar och leverans, uppginge till högst 34,4 miljoner kronor. I detta belopp inginge icke kostnader för tull och administration. Dessa kostnader beräknades till högst 5 miljoner kronor.

Kostnaderna för anskaffningen kunde icke bestridas inom femårsplanens kostnadsram. Samtliga beställningar av flygmateriel för de flottiljer, som skulle utrustas med nya flygplan inom femårsperioden, vore redan placerade. En reducering av antalet flygplan, motsvarande tillkomsten av de till anskaffning nu föreslagna, skulle medföra högre genomsnittspriser och vissa annulleringskostnader samt inverka störande på industriens planering. En avbeställning syntes därför ej böra ske. Däremot syntes en motsvarande minskning i nybeställningar eventuellt kunna göras vid den tidpunkt, då de flottiljer, som nu vore utrustade med flygplan typ J 22, programenligt skulle tillföras ny materiel.

Överbefälhavaren har i avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till framställningen.

Departements-
chefen.

Den anskaffning av flygmateriel, som flygförvaltningens framställning avser, är främst betingad av den av beredskapstjänsten vållade ökade materielförslitningen. Särskilt utsatta ha jaktförbanden varit, och bland dem främst Skånska flygflottiljen. Denna flottilj är för närvarande utrustad med flygplan av utländsk tillverkning, vilka anskaffats under kriget. Dessa ha undergått stark förslitning under beredskapstjänsten. Det synes erforderligt, att ifrågavarande flygplan snarast möjligt ersättas. Med hänsyn härtill har Kungl. Maj:t tidigare denna dag bemyndigat flygförvaltningen att upptaga förhandlingar om inköp av i flygförvaltningens skrivelse angivet antal flygplan jämte reservdelar samt att under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkännande träffa avtal om anskaffningen. Jag förutsätter härvid självfallet, att Kungl. Maj:ts godkännande icke meddelas förrän riksdagen meddelat beslut i ämnet.

Kostnaderna för ifrågavarande flygplan jämte reservdelar ha från amerikansk sida uppgivits till högst 34,4 miljoner kronor, vartill skulle komma tull- och administrationskostnader å högst 5 miljoner kronor. Innan de planerade förhandlingarna slutförts är det emellertid icke möjligt att precisera de slutliga kostnaderna. Då det är angeläget, att Kungl. Maj:t, därest godtagbara köpevillkor kunna ernås, beredes möjlighet att utan omgång fatta beslut i ärendet, förordar jag, att Kungl. Maj:t hos riksdagen begär bemyndigande att

sluta avtal om inköp av högst 50 moderna jaktflygplan jämte reservdelar i den omfattning, som i flygförvaltningens framställning förutsatts. Erforderligt anslag för bestridande av de med anskaffningen förenade kostnaderna torde få äskas av riksdagen, sedan större klarhet vunnits rörande de slutliga kostnaderna. Jag förutsätter, att dessförinnan erforderliga kostnader skola av flygförvaltningen förskottas av tillgängliga medel.

Såsom i flygförvaltningens framställning anförts kunna kostnaderna för ifrågavarande materielanskaffning icke rymmas inom det i 1942 års försvarsbeslut för anskaffning av flygmateriel beräknade beloppet. Samtliga de flygplan, som förutsatts skola anskaffas under femårsperioden 1942/47, ha nämligen redan beställts och en annullering av beställningarna såvitt avser flygplan till antal motsvarande dem som nu föreslagits till anskaffning synes på av flygförvaltningen anförda skäl icke böra äga rum. Med beaktande av att materielanskaffningen föranledes främst av den genom beredskapstjänsten föranledda ökade förslitningen förutsätter jag, att kostnaderna för densamma skola bestridas utom ramen för den i försvarsbeslutet angivna kostnadsramen för försvaret. Såsom av flygförvaltningens skrivelse framgår kan med hänsyn till den föreslagna anskaffningen en motsvarande minskning i nybeställningar eventuellt göras vid den tidpunkt, då de flottiljer, som nu äro utrustade med flygplan typ J 22, programenligt skola tillföras ny materiel.

Under erinran om ärendets brådskande natur får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal om i det föregående angiven anskaffning av flygplan jämte reservdelar.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Lennart Österholm.
